Spedizione in abbonamento postale
Poštnina plačana v gotovini

Edizione per l'Estero
Inozemska izdaja

Prezzo — Cena £ 0.60

Domoljub

V Ljubljani 16. decembra 1942-XXI

55 = Štev. 51

Zvesti čuvaj

Ko kuješ svoj značaj

Vztrajaj!

Prav tako, kakor potrpežljivosti, ti je treba vztrajnosti! Potrpežljivost je bolj trpna, vztrajnost pa bolj dejavna. Vztrajnost je čudovita človeška čednost. Primerjal bi jo lahko skromni, vendar častitljivi ženski, ki bledega obraza in zgaranih rok hodi po božjem svetu. Kdo se neki briga za njo? Pa je ta skromna in bleda ženska vendarle postavila orjaške piramide v Egiptu, predrla visoke gore ter skozi nje napeljala železniške tire, oblakom je iztrgala strelo ter jo udinjala človeku, pred voz je vpregla paro, človeku podelila krila, da lahko leta kakor ptič. Vse to je izvršila vztrajnost, ki bi brez nje vsega tega in še marsičesa drugega danes na svetu ne bilo.

Marsikdo je kaj hitro navdušen za vsako veliko stvar. Pa je njegovo navdušenje kakor bi slamo zažgal. Hitro splapola in spet ugasne, kakor hitro tista velika stvar zadene na prve težave. Zato moraš svojo voljo uriti v vztrajnem delu. Če se ti po treznem premisleku zazdi, da je kaka stvar prava in se je lotiš, jo moraš do konca izvesti. Cesar si se lotil, izvrši! Prava veličina vsakega moža se ne izkaže v srečnih, marveč v nesrečnih in hudih dneh.

Marsikako veliko delo se je nesrečno končalo zgolj zato, ker je volja prezgodaj opešala. Znameniti Francoz Chavez je s svojim letalom prvikrat preletel Simplon, na zemljo pa je pristal z razbitimi udi. Zakaj? Njegova silna volja je pač kljubovala strašni ledeni vihri v zračnih višavah. Mož je tik pod seboj že videl zaželjeni cilj svojega poleta. Ljudje so mu že vriskali v pozdrav. Tedaj pa je njegova silna volja popustila. Mesto, da bi se počasi in previdno spuščal k tlom, je v navdušenju pozabil ostati odločen in previden: letalo se je razbilo in on z njim. Umirajočega je prijatelj hotel potolažiti z besedami: »Chavez, junak si!« On pa je odvrnil: »Tisto je res — ampak zdaj umiram.« Da tvoja volja dalj časa vztraja, jo moraš pač tako napeti, da bo ostala napeta ne le do konca, marveč še malo čezenj. Če moraš prehoditi tri ure, skleni, da boš hodil tri ure in pol. Zmeraj moraš nekaj svoje volje imeti tako rekoč v rezervi.

To se imenuje »skrivnost zadnje ure«. Šele takrat je vse prav in dobro, če je tudi konec pravi in dober. To ne velja le za uspehe, ki jih hočeš žeti s svojim delom, marveč tudi za uspeh svojega življenja. Če ga boš, ko si vse življenje vztrajno dobro delal, tako tudi končal — si zmagal.

Vztrajnost pa ne sme biti slepa. Več kakor tvoja volja naj mora biti tvoja pamet. Pamet je tista, ki mora vsekdar voditi še tako silno ter močno voljo. Močna volja, ki je ne vodi razum, se spači v trmoglavost.

Trma pa je velika nesreča prav tako v ozkem družinskem krogu kakor pa v urejevanju velikih javnih del. Vztrajnost in trma sti si blizu kakor bi bili dvojčki. Le pamet je tista, ki ju loči. Ko urejaš svoje življenje in si kuješ svoj značaj, ne pozabi tega ter bodi po pameti vztrajen!

Brez odlašanja sporočite število »Slovenčevega koledarja«, ki ga želite, ali upravi v Ljubljani ali podružnici v Novem mestu! — Plačajte naročnino za »Domoljub« za leto 1943 že v tem mesecu!

Najcenejši, najboljši in najzanimivejši tednik je brezdvomno »DOMOLJUB«!

Vojni dogodki preteklega tedna

Zmagoviti boji v Tunisu

Vojno poročilo 924 od 5. decembra pravi, da so bili v Cirenajki topniški dvoboji, da pa so v Tunisu osne čete po večdnevnem boju zavzele važno križišče, pri čemer je imel sovražnik velike izgube. Nastop letalstva so podpirali strmoglavci. Druga letala pa so bombardirala topniške postojanke in sovražna zbirališča. Italijansko in nemško letalstvo je bombardiralo pristanišče v Boni, kjer je ena ladja eksplodirala, več pa jih je bilo zažganih. — Sovražnik je izgubil nad 100 vozil ter 23 letal.

Vojno poročilo od 7. decembra sporoča, da je topniško delovanje v Cirenajki bolj živahno, da pa so osne sile zavzele železniško križišče v Teburbi, kjer je sovražnik izgubil 1100 ujetnikov, 72 oklepnikov, 41 topov, 40 možnarjev in 374 avtomobilov.

Vojno poročilo št. 928 od 9. decembra naznanja, da je italijansko topništvo v Cirenajki izdatno obdelovalo sovražne topniške postojanke in zbirališča, da pa je v Tunisu bilo slabo vreme in zato ni bilo bojev.

Vojno poročilo št. 929 od 10. decembra naglaša, da je bilo v Cirenajki močno topovsko streljanje in da so nemška letala napadla sovražno letališče, pri čemer so razbila 7 sovražnih letal. V Tunisu je bil zahodno od Teburbe odbit sovražni sunek ter uničenih več sovražnih oklepnikov.

Vojno poročilo št. 930 od 11. decembra se glasi: Ogledniško delovanje v Cirenajki in močno letalsko delovanje. Nemški lovci so sestrelili 8 sovražnih letal. — V Tunisu so italijanske in nemške čete v krajevnih bojih zasedle nekaj važnih postojank ter sovražniku razbile 33 tankov, nekaj oklepnih avtombilov in drugih vozil. — Osno letalstvo je z vidnim uspehom napadalo razna križišča.

Vojno poročilo 931 od 12. decembra sporoča, da so osne čete v Cirenajki odločno odbile sunek sovražnih oklepnikov. Nemški lovci so prestregli angleška letala ter jih 7 zbili. — V Tunisu pa so osne čete v krajevnih bojih razširile dosedanje zasedbe.

V Sredozemskem morju je italijanska podmornica napadla večjo sovražno pomorsko skupino, v kateri sta bili 2 križarki ter 2 rušilca. Ena sovražna križarka je bila zadeta.

Hudi boji na vzhodu

Nemška uradna vojna poročila z ruskega bojišča naglašajo, kako hudi boji so zdaj tam na vsej fronti.

Dne 5. decembra so Nemci sporočili, da so začeli hude napade na Kavkazu pri Tuapseju, ki so bili zelo uspešni. Sovjeti so sicer tudi poskušali napadati na vzhodnem Kavkazu ter med Volgo in Donom, vendar so nemške čete vse te napade razbile. Sovražnik je imel velike izgube.

Dne 7. decembra poročajo Nemci, da so nemški lovci severno od Tuapseja v naskoku zavzeli 65 sovražnih postojank. Na srednjem bojišču je sovražnik doslej zaman napadal. Povsod je bil vržen nazaj.

Nemško uradno poročilo od 9. decembra naglaša, da so sovražni poskusi, da bi na Kavkazu ter ob Volgi in Donu vdrli v nemške črte, bili zaman. Med sovražnimi protinapadi med Volgo in Donom so Nemci zajeli več ujetnikov ter uničili 54 oklepnikov. Na srednjem odseku se nemški protinapad ugodno razvija.

Dne 10. decembra pravi nemško uradno poročilo, da so nemške čete razbile sovražni napad ob reki Terek. Med Volgo in Donom, kjer je sovražnik vdrl, so nemške čete sovražnika obkolile in uničile. Samo na tem odseku je sovražnik dne 8. in 9. decembra izgubil 104 oklepnike. — Na srednjem odseku se nemški napad uspešno nadaljuje.

Kakor naglaša nemško poročilo dne 11. decembra, so bile sovražne sile severno od Tereka na Kavkazu ter severno od Stalingrada uničene. V donskem kolenu so italijanske čete vdrle v sovražne postojanke ter pripeljale seboj ujetnike in vojni plen.

Uradno poročilo dne 12. decembra se glasi, da je sovražnik južno od mesta Ržev začel nov silen napad na nemške postojanke. Na tem odseku so nemške čete v obrambi uničile nič manj kakor 170 sovražnih oklepnikov. Južno od mesta Toropec pa je sovražnik izgubil drugih 36 tankov, nakar so Nemci začeli tukaj napadati.

Novi uspehi na morju

Nemško uradno poročilo od 9. decembra sporoča naslednje:

Nemške podmornice so potopile v severnem in srednjem Atlantiku v nepopustljivi borbi proti sovražni plovbi spet 15 ladij s skupno 100.000 tonami. Dve nadaljnji ladji in en rušilec iz spremljevalne službe sta bila torpedirana.

Pri teh operacijah je bil močno zadet sovražnikov dovoz v Severno Afriko. Med potopljenimi ladjami je tudi angleška potniška ladja »Cheramik« z 18.713 tonami, ki je bila kot parnik za prevoz čet določena v Severno Afriko. Ladja se je po torpednih zadetkih takoj potopila, tako da je treba zaradi vladajočega viharja in nemirnega morja računati z velikimi človeškimi izgubami.

Iz istega konvoja je izgubil sovražnik še nadaljnje 3 ladje, naložene z vojnim gradivom.

Poslušanje radijskih prenosov — razen Osnih — so te dni prepovedali na Slovaškem.

Mladi fašisti ob protitankovskem topu na afriškem bojišču.

Duce prisostvuje v Rimu vaji gasilskih čet.

KRATKE z vsega sveta

Sto milijonov dolarjev znašajo ameriški dolgovi.

Pri El Alameinu v Afriki so izgubili življenje en angleški vojni dopisnik, trije ameriški in en fotograf.

Če bi izračunali več čas, ki ga človek povprečno zapravi pri jedi, bi naračunali celih sedem let.

Načrt zakona o starostnem zavarovanju samostojnih trgovcev in sicer za pokojninsko starost in smrt so predložili bolgarski zbornici.

Kavčuk iz oglja bo izdelovala vsaka bolgarska tvornica pod nadzorstvom inž. Nikolinskega.

Nova tvornica aluminija je začela obratovati na Švedskem; z njo so krite vse švedske potrebe aluminija.

Otrok s štirimi nogami je prišel pred kratkim na svet v severni Portugalski.

Boksarski troboj med Italijani, Madžari in Nemci bodo gledali te dni v berlinski športni palači.

Veliko število mrtvih in ranjenih je povzročilo trčenje ekspresnega vlaka iz Londona s tovornim v Appleforthu na Angleškem.

V Potsdamu je umrl te dni, zadet od srčne kapi 60-letni princ Eitel Friderik Pruski, drugi sin bivšega cesarja Viljema.

Bolgarski državni proračun znaša 25 milijard; od tega odpade samo za uradniške plače 7 milijard levov.

Zelo so padle cene raznemu blagu v — Turčiji.

Dosedanji trg »Kaiserplatz« v Augsburgu so preimenovali v trg »Benito Mussolini«.

Miši so popolnoma zglodale 100.000 lir Mariji Savini v Milanu; starki se je zato omračil um.

Nevarno je obolel jezuitski general v Rimu pater Ledohowski, ki je 13. t. m. umrl. Bil je sin poljkse plemenitaške družine.

44% svetovnega pridelka sladkorja imajo pod svojim nadzorstvom države trojnega sporazuma.

Nad 500 hiš je bilo porušenih zaradi novega potresa v noči od 2. na 3. decembra v turški pokrajini Tohorum.

60 milijonov turških lir je za narodno obrambo odobril turški parlament.

Ameriški imperializem ogroža 65 dežel na svetu, poročajo iz Rima.

3,770.000 ton je dal celotni pridelek na Danskem.

Vedno nove žrtve komunističnega zverinstva

Naš list je že na kratko poročal, da so komunisti zverinsko umorili blagega župnika **Jožeta Geohelija** z Zaplane nad Vrhniko. Zdaj čez 4 mesece so našli njegovo truplo in ga slovesno pokopali. Obenem pa so tudi ugotovili, kako divje in zverinsko so komunisti ravnali z blagim možem.

Kako je bil umorjen župnik Geoheli

Nekega večera so v zaplanskeo župnišče vdrli komunisti. Vodil jih je vrhniški partizanski komunist montanist Stane Dobovičnik. Ta mož je iz revolverja takoj dvakrat ustrelil na svojega sošolca in velikega dobrotnika župnika Geohelija. Župnik je bil od tistih dveh strelov hudo, dasi ne smrtno ranjen. Takega so potem Dobovičnikovi pajdaši odvlekli v gozd, nakar dolgo časa nihče ni vedel, kaj se je potem z župnikom dogajalo.

Te dni so oboroženi fantje ujeli nekega partizana, ki je izpovedal, da leži truplo g. župnika v Vranjih pečeh nad Podlipo. Prvo adventno nedeljo so tamkaj našli razmesarjeno truplo župnikovi farani.

Izpovedbe ujetega partizana in ugotovitev uradne komisije, ki je šla v Vranje peči, posnemamo zgodbo o strahotnem zverinstvu, ki so ga izvršili partizani nad dobričino, župnikom Geohelijem. Težko ranjenega so odvlekli v neko svoje taborišče, kjer so ga med mučenjem zaslševali in ga potem obsodili na smrt. Pred justifikacijo je župnik poklonil enemu svojih rabljev, sedaj tudi že ubitemu partizanu Janku Gostiši, svoj rožni venec. Nato sta padla dva strela v glavo in župnik je obležal nepremičen na tleh, kjer so ga partizani pustili ležati, misleč, da je mrtev. Takoj nato so se zapletli v bitko z italijanskimi stražami in se šele čez nekaj časa vrnili na mesto »justifikacije«. V svoje veliko začudenje so tedaj opazili, da župnik še vedno diha, nakar so mu s puškinimi kopiti razbili glavo. Truplo so vrgli nato čez 50 metrov visok skalnat prepad v Vranjih pečeh in iznad prepada navalili nanj težke skale, ki so truplo popolnoma pomečkale. Od obleke so mu pustili le hlače, vse drugo so strgali z njega. V hlačnem žepu so sedaj našli ključe od župnišča in robec z monogramom, ki so poleg zasilne obveze na ranah, ki jih je prizadel Dobovičnik, in poleg partizanskih izjav, edini dokazi za mrtvečevo identiteto. Kajti glava je bila tako razbita, da vkljub značilnosti njene oblike in pa belo meliranih las, mrtveca ne bi bilo mogoče več prepoznati.

Truplo je ležalo v zaplanski cerkvi do srede, 2. decembra, ko se je dopoldne ob 9 vršil slovesen pogreb. Oboroženi fantje so ves čas stražili krsto z zemeljskimi ostanki svojega župnika, farani pa so hodili jokat in molit za njegov dušni blagor. Pogreb je bil veličasten. Čeprav šteje župnija komaj nekaj čez 500 duš, se je udeležila pogreba množica mnogo nad 1000 ljudi. V cerkvi je govoril rajnemu v spomin vrhniški dekan g Janez Burnik, ki je nato tudi služil slovesni rekvijem. Množice pogrebcev v cerkvi niso našle dovolj prostora in so napolnile tudi prostor pred cerkvijo, ki ga je obkrožala strumna frontna kolona oboroženih fantov z Zaplane, Vrhnike, Sv. Jošta in iz Rovt. Po zadušnici se je razvil pogrebni sprevod. Spredaj so stopali šolski otroci, za njimi farne in cerkvene bratovščine in potem nosilci številnih vencev. Štirinajst duhovnikov vrhniške dekanije je prepevalo pogrebne pesmi. Krsto so nosili člani Katoliške akcije ob častni straži domačih miličnikov. Po pogrebnih obredih je najprej v imenu župljanov in oboroženih fantov spregovoril poveljnik Logar, ki je poveličeval pokojnikovo delo za domačo faro. Njegove besede so tonile med glasnim jokom vdanih faranov, ki so sicer že štiri mesece molili za svojega rajnega župnika, pa jim je vendar ta pogreb iztrgal iz srca krik neutolažljive bolesti. V imenu vrhniške občine je govoril še odvetnik Marolt, ki je podčrtal kulturno udejstvovanje pok. župnika Geohelija. Še dolgo po pogrebu so klečale množice župnikovih faranov na pokopališču in se mu v molitvah zahvaljevale za vse neštete dobrote in se mu priporočale v trdni veri, da je njihov svetniški župnik danes tudi njihov priprošnik pri Bogu.

Zverinsko mučenje patra Norberta

Po Gorjancih se je zadnje čase klatila večja komunistična tolpa, ki si je nadela ime »Cankarjeva brigada«. Ta je bila najmočnejša med vsemi rdečimi krdeli. Toda oboroženi fantje, zlasti oni s Suhorja, ki jim je poveljeval junaški »Iztok« — Dobrivoj Vasiljević, so jih tako preganjali, da so bili uničeni, ko bi ne bili na pomoč poklicali tolovajskih tolp s Hrvatskega. Ko so te tolpe prišle v bližino Suhorja, so komunisti zasnovali izdajo, nakar se je začel srdit boj, v katerem je padel junaški Iztok ter več ko 10 njegovih hrabrih in neustrašenih fantov, med njimi Okorn, Gale in drugi. Po doslej znanih podatkih so v četrtek dne 29. novembra ob 7 zvečer prihruli, več sto po številu, pred Suhor hrvaški tolovaji. Vnel se je silen boj, v katerem je padlo blizu 200 partizanov. Boj je trajal do jutranje zore, ko so se komunisti morali umakniti, ko se jim je poprej posrečilo zažgati šolo in župnišče. Brškone tudi po izdaji se je komunistom posrečilo zajeti nekaj fantov ter njihovega dušnega pastirja p. Norberta Klementa.

Patra Norberta so z nekaterimi fanti postavili pred krvavo sodišče, v katerem sta, kakor naglašajo vsa poročila, komunistična ministra Edvard Kocbek in bivši ljubljanski komunistični voditelj odvetnik dr. Milan Lemež. To sodišče je večino ujetih fantov obsodilo na smrt, pred katero pa so obsojence mučili kakor imajo navado. Največjo pozornost so posvetili patru, ki so ga tako-le obsodili: »Žrtev je treba privezati na drevo in ji rezati ud za udom ter kos za kosom do zadnjega utripa.« Kakor nam poročajo prijatelj, so patru Norbertu najprej odsekali nogi, nakar so ga obesili na drevo, pod njim zakurili ogenj ter ga nato naprej rezali. To je strahotno zverinstvo, ki ga ne more olepšati noben izgovor in ki ga noben živ človek ne more zagovarjati, če je še kaj človeškega čuta v njem. Na tem strahotnem vzgledu naj tisti, ki menijo, da bi s komunisti bilo lahko sodelovati, premislijo, ali je z zvermi še mogoč kak pogovor ali sporazum.

Pater Norbert je bil po rodu Čeh ter je bil član križevniškega reda. Kot tak je, 32 let star, moral po 5 letnem kaplanovanju v Metliki, dati življenje za svoje vzore.

Junaški Iztok umrl slavne smrti

Po vsem Dolenjskem je zadnjega pol leta slovelo ime junakega Iztoka. To ime iz slovenske zgodovinske povesti si je nadel kapitan Dobrivoj **Vasiljević**, po rodu Srb, ki pa je postal med nami docela naš. To ime si je nadel, ko je z 20 našimi fanti letošnjega junija odšel na Dolenjsko reševati naše ljudstvo komunističnega gorja.

Večkrat je svoje mlade fante s svojo osebno hrabrostjo rešil, ko so jih partizani v ogromni premoči napadali. Vodil jih je tako modro in bodro, da sam skoro nikoli ni imel izgub, sovražniki pa, dasi po številu v taki premoči, so bili zmeraj poraženi. Tako je vodil slavno bitko pri Smolenji vasi pri Novem mestu, bitko pri Češči vasi ter povsod s svojimi mladimi levi zmagoval. Nazadnje je bil poslan v Suhor, kjer je tamkajšnje kraje in ljudi varoval komunističnih nasilij ter komunistične tolpe preganjal, kjerkoli je naletel na nje. Zato so mu komunisti prisegli smrt. Sprva so ga po svojih zaupnikih vabili med se. Toda on je dejal: »Jaz sem s svojimi fanti prišel razbijati komunistično zločinstvo in zato ne odneham.« Fantje so ga ljubili kakor bi bil njihov oče, dasi je bil le malo starejši kakor so bili sami. S tako četo si je Iztok upal vse doseči. Toda komunisti so mu pripravili izdajo, da bi ga uničili. On pa, ko je videl, kako padajo njegovi najboljši fantje, se je boril kakor lev. Dasi dvakrat prestreljen, ni odnehal, dokler ni omedlel zaradi izgube krvi. Tako omedlelega so zajeli komunisti, preden so se umaknili, ter ga s puškinim kopitom pobili. Tako je umrl Iztok slavne smrti, nam za svetal vzgled, kako junaško se moramo boriti, če hočemo svoj narod rešiti največje nesreče.

Pobožnosti petih prvih sobot

Pisarna pripravljalnega odbora za to pobožnost: je Pred škofijo 1 (pisarna KA) — Ljubljana. V pisarni dobite gradivo za pridige, knjižice »Naročilo iz Fatime«, ki stane vsaka 3 lire, podobice itd.

Kadar boste v Ljubljani, se oglasite tudi v pisarni pripravljalnega odbora prvih petih sobot.

Okrožnice z navodili za pobožnost smo poslali vsem župnim uradom!

Velikanski vihar v Bengaliji

Šele zdaj se je zvedelo, da je velikanski ciklon prejšnji mesec opustošil več pokrajin v Bengaliji. Nad 10.000 oseb je bilo mrtvih v Mendahoreju in okrog 1000 v Pargamsu. 75% živine je prav tako izgubljenih. Ciklon se je nenadoma začel 16. oktobra zjutraj in je trajal do prvih ur naslednjega jutra. V Bengalskem zalivu je povzročil ciklon 16. oktobra popoldne veliko morsko trombo, ki se je približala obali ter opustošila znaten del Mendahoreja. Viharno deževje je podrlo vse slabše zgrajene hiše. V Miibnahoreju je povzročil ciklon pravo zmešnjavo in je mesto čisto odrezal od sveta. Šele nekaj dni po nesreči so bile vzpostavljene zveze s svetom, brez katerih ni bilo mogoče reševanje.

Muzeji v mlinih

Raznim nemškim muzejem se bo po vojni pridružil še muzej mlinov. Stal bo nekje v bližini Berlina v starem mlinu na veter. Ves material, ki ga imajo že pripravljenega in kar ga bo še mogoče preskrbeti, bo pokazal postopen razvoj mlinarske obrti od najstarejših časov pa do danes. Opominjal pa bo tudi človeka za vso bodočnost, da božji mlini meljejo počasi, a gotovo.

Lov v cerkvi

Nedavno je v nizozemskem mestecu Sittard ušel lev iz cirkusa in jo mahnil naravnost v cerkev, kjer so bili zbrani verniki. Duhovnik je ravno daroval sv. mašo in opazil leva, ki se je ustavil na stopnicah pred oltarjem. Duhovnik je mirno nadaljeval službo božjo, čeprav mu je stal za hrbtom lev. Tako so tudi verniki ostali na svojih mestih. Med tem so prišli redarji s cirkuškim paznikom in so leva spravili brez posebnih težav nazaj v cirkus.

Nenavaden krompir je pridelal

Neki kmetovalec v okolici nemškega Kasela je letos pridelal na svojem vrtu izreden krompir. Po čudnem naključju je padel košček semenskega krompirja v steklenico za pivo, ki je ležala v zemlji. In glej: krompir je docela zapolnil steklenico in dobil njeno obliko.

Nujno naročilo cenj. naročnikom!

V mnoge kraje že dalj časa pošiljamo naše časopise, toda naročnine ne prejemamo. Zato nujno prosimo vse cenj. naročnike, da blagovolijo vsak mesec sproti plačevati naročnino za naše liste pri župnih uradih ozir. pri naših zastopnikih, kjer zastopniki so. Kadar kdo potuje v Ljubljano ozir. Novo mesto, naj zbrano naročnino izroči ali upravi v Ljubljani ozir. njeni podružnici v Novem mestu.

Vsak si lahko misli, s kolikšnimi žrtvami je združeno izdajanje časopisov ter razpošiljanje po deželi, zato smo prepričani, da nam nihče ne zameri tega našega poziva, kajti če ne bomo redno vsak mesec prejemali tako zbrane naročnine, ne bomo mogli časopisov dalje pošiljati.

Uprava »Domoljuba«.

Kaj je NOVEGA

Vse naše zastopnike prosimo, da blagovolijo pobrati naročnino za »Domoljub« za l. 1943 že v mesecu decembru, najkasneje pa do konca januarja 1943. Pazite, da nam boste istočasno poslali točne sezname z naslovi naročnikov in oznako plačane naročnine!

Ne pozabite na »Slovenčevo knjižnico« le do »Novega leta« bomo sprejemali naročnike. Organizirajte povsod tudi prodajo »Slovenčevih knjig«. Kjer ni zastopnikov se blagovolite obrniti do župnih uradov.

d **Nova apeninska cesta.** Širokopotezna italijanska gradbenost tudi v vojni ne počiva. Po 13 letnem trdem delu so te dni dokončali novo cesto, ki veže Forli čez apeninski prelaz z Arezzo. Tako so dosegli najkrajšo zvezo med Adrijo in Tirenskim morjem. Hkratu veže ta cesta Mussolinijev rojstni kraj z Rimom.

d **Nove odredbe oblasti** je objavilo časopisje pod sledečimi naslovi: Imenovanje izrednega komisarja »Bolniškega fonda«, Spojitev občin Kočevje mesto in Kočevje okolica, Izredni komisar za občino Višnja gora, Ukrepi za preprečitev razširjenja stekline, Najvišje cene za suhe gobe.

d **Zadružništvo v Ljubljanski pokrajini.** Na dan 1. oktobra t. l. je bilo naših zadrug v Ljubljanski 392, od teh 29 v likvidaciji. Številčno prednačijo kreditne zadruge, ki tvorijo skoraj tretjino vseh zadrug. Na drugem so nabavne in prodajne, ki štejejo komaj za polovico kreditnih.

d **V kratkem bomo dobili** državne bankovce po eno in dve liri, piše italijanski uradni list.

d **Večerne tečaje za nemščino** je uvedlo ravnateljstvo Carducijeve gimnazije v Poli.

d **Za trgovinske nameščence.** Poviški plač, ki jih je dovolil Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino z naredbo z dne 3. julija 1941-XX, št. 60, Službeni list 54/1941 in z veljavnostjo z dne 1. julija 1941, se morajo všteti v osnovo, od katere se računajo poviški po kolektivni pogodbi. Za slučaj, če je bil izplačan poviček plače, ki je znašal po naredbi Vis. komisarja za minimalno plačo 20%, pozneje kot 1. julija 1941, se mora ta poviček tudi všteti v osnovo plače, ki je merodajna za poviške po kolektivni pogodbi. Nameščenci imajo celo pravico, da za nazaj zahtevajo izplačilo poviškov, v kolikor niso bili izplačani že 1. julija 1941.

d **Biserno poroko sta proslavila** oni dan Anton Marega in njegova žena Katarina iz Fare v gor. pokrajini.

d **Italijani in Slovani v Zari.** Pod tem naslovom objavlja dalm. vestnik agencije »Agit«: Ob 100 letnici hranilnice v Zari (Hrvatje pravijo temu mestu tudi Zader), je bila objavljena zanimiva razprava pod naslovom »Obrisi gospodarskega življenja v Zari v 14. stoletju«. Razpravo je napisal profesor A. Teja, ravnatelj omenjenega zavoda, ki prikazuje razvoj umetnosti in poklicev v Zari v 14. stoletju.

d **Za tatvine ob vojnem alarmu smrtna kazen.** V Službenem listu je izšla naredba, po kateri se kaznuje s smrtjo vsaka tatvina, izvršena med sovražnim zračnim napadom ali pa ob kakršnem koli vojnem alarmu.

d **V n-kem kraju pri Bologni** je umrla Teresa Nepoti, dolgoletna zvesta gospodinja slavnega italijanskega komponista Verdija. Verdi je bil umrl v njenem naročju, ko mu je pomagala pri oblačenju.

d **Krvne transfuzije.** Število razpoložljivih kridajalcev se je skrčilo. Da bi se potrebnim bolnikom vselej lahko nadomestila kri, se vabi občinstvo, naj priskoči na pomoč. V poštev pridejo polnoletne zdrave, zlasti bolje hranjene osebe. Potrebne preiskave so vsak ponedeljek do 10 na I. kirurg. oddelku splošne bolnišnice. Dana kri se honorira, vsakdo pa dobi tudi živilsko dodatno nakaznico. Opozarjajo se tudi vsi, ki že dajejo kri, da so vse legitimacije neveljavne in da po ponovnih preiskavah dobe novo legitimacijo.

d **Učitelji stebri naroda.** S koncem dvajsetega leta fašistične dobe je bilo 6129 ljudskošolskih učiteljev, ki so kot vojaki na fronti v italijanski vzhodni Afriki, v Španiji in v sedanji vojni služili domovini. 125 učiteljev je padlo na bojišču. Zaradi hrabrega zadržanja pred sovražnikom so bila med te učitelje razdeljena naslednja odlikovanja: 7 zlatih, 29 srebrnih in 12 bronastih svetinj kakor tudi 24 vojnih križcev.

d **Razne nezgode.** Učenka Bolta Frančiška, 9-letna hišarjeva hčerka v Hrastju ob Savi, je v šoli padla po stopnjicah. Zlomila si je levo roko. — V Ribnici je 4-letni delavčev sinček Tonček Kožar na cesti prišel pod težko naložen voz. Kolo mu je zdrobilo levo nogo. — V Gor. Logatcu se je 35-letni delavec Janez Godina usekal v levo roko tako, da je moral iskati zdravniško pomoč v ljubljanski bolnišnici. — Na Fužinah pri Ljubljani je 53-letni delavec Valentin Starin padel s senika. Dobil je hude notranje poškodbe. — Krožna žaga je porezala prste na levici 26-letnemu delavcu Francu Remcu z Dobrave. — Na slamoreznici si je porezal prste na levici delavec Jože Novak iz Sp. Zadobrave.

Okrog sosedov

s **Vprašanje prehrane.** Hrvatski zunanji minister dr. Mladen Lorković je na shodu v Sisku govoril o prehrani in povedal tudi sledeče modre besede: »Dokler more kmet računati s tem, da lahko dobi za svoje pridelke v prodaji pod roko mnogo več, kakor če bi prodajal po oblastno določenih cenah, na drugi strani pa za drag denar pod roko dobi vse kar potrebuje, ga je težko pripraviti do tega, da bi izročil svoje zaloge državi. Če hočemo dobiti od kmeta živila, mu moramo nuditi po zmernih cenah to, kar potrebuje sam, reba je doseči pravo razmerje med poljskimi pridelki in industrijskimi izdelki. Težišče gospodarske odločitve na Hrvatskem pa trenutno ni toliko v določanju cen, kakor v pravilni razdelitvi blaga.

s **Letošnje božične počitnice na vseh štajerskih šolah** se bodo pričele v nedeljo 20. decembra in se bodo končale v nedeljo, dne 3. januarja 1943. Drugače je z božičnimi počitnicami na Gorenjskem in Koroškem. V krajih, kjer so še drugačne šole kakor ljudske, bodo trajale božične počitnice od 21. decembra do 10. januarja. V krajih, kjer je samo ljudska šola, pa bodo trajale trajale počitnice od 24. decembra do 3. januarja.

s **Kmetijska in poljedelska razstava v Kranju,** ki je bila te dni, se je udeležilo že prva dva dni okrog 5000 obiskovalcev.

s **O novem abecedniku so razpravljali** učitelji oni dan v novi ljudski šoli na Koroški Beli.

s **Hrvatsko državno razredno loterijo** bo dobila samostojna Hrvatska država.

s **Mobilizacija psov.** V hrvaškem službenem listu je izšla zakonska odredba o nabavljanju psov za domobranske potrebe. Vojni minister lahko ob vsakem času predpiše popis vseh psov v državi ali pa v poedinih krajih, ki bi prišli v poštev za domobransko službo. Lastnik psa, ki ga je komisija ocenila za sposobnega, bo moral svojega psa prodati po primerni ceni.

s **Na Blejski Dobravi je nenadoma umrl** 25. novembra vzorni duhovnik in znani cerkveni pisatelj župnik v pokoju g. Josip Seigerschmied. Naj mu sveti večna luč!

s **Združena hranilnica** je začela delovati v goreniskih Vodicah.

s **Nesreča ne počiva.** 31-letnega prevoznika Alojza Gorjana v Mariboru je napadel pes, ko se je Gorjan peljal s kolesom. Gorjan je padel in si nalomil levico. — 34-letni drvar Roman Podvršnik si je na Poborju nevarno poškodoval nogo. — 16-letni Edvard Frelih iz dijaškega doma v Mariboru je padel pri telovadbi in si zlomil levico.

s **Dve nezgodi s smrtnim izidom.** V Mariboru se je smrtno ponesrečil 69-letni upokojenec drž. železnic Franc Dobnikar. 28. novembra zvečer je prišel domov v svojo hišo in je na stopnicah padel. Dobil je tako nevarne rane, da je sam sebi prepuščen v noči izdihnil. Našli so ga šele v ponedeljek zjutraj. — V celjski okolici pa je padel znani posestnik Šušaj Franc z voza, ki je bil visoko naložen s slamo. Zlomil si je tilnik. 77-letni posestnik je bil na mestu mrtev.

s **Ker so se splašili konji.** V tovarni dušika v Ruši zaposleni voznik 40-letni Vincenc Kramar je vozil skozi Bistrico, ko se mu splašili konji. Odletel je z voza in bil nevarno ranjen na glavi in telesu, prepeljan v mariborsko bolnišnico. — 66-letna posestnica Alojzija Čirič iz Radgone je padla z voza in si zlomila obe nogi.

s **80 ha obsegajočo laguno Nono** v Dalmaciji bodo osušili in tako pridobili obširno ozemlje za polje.

s **Proti izbeglecem.** Srbski ministrski predsednik general Nedič je te dni ostro obsodil takoimenovano »jugoslovansko vlado« v Londonu in jo označil za vlado narodne propasti.

s **Zapiranje trgovin v Zagrebu.** Zaradi varčevanja z električnim tokom bodo v zimskem času zagrebške trgovine poslovale neprekinjeno do 15. Le trgovine z živili in važnimi življenjskimi potrebščinami bodo odprte tudi zvečer.

NOVI GROBOVI

V Ptuju so umrli v zadnjem času: Natalija Jedličkova, Janez Šturm, Marjeta Šenčarjeva in Erika Krambergerjeva, vsi iz Ptuja, dalje Ludvik Markoš od Sv. Urbana pri Ptuju, Fr. Zelenko iz Dobrne, Ludvik Vuzem iz Žavrča, Karel Šober iz Šmarjeckega, Franc Soršak iz Laborja in Neža Slekovčeva iz Št. Andraža v Slovenskih goricah. — V okolici Šmarja je umrla 62-letna Marija Talosova, v Prelogah pa Adolf Šramelj. Na Dobrni in okolici so umrli 75-letna Antonija Stropnikova, 11-letna Štefka Sedovnikova, 24-letni A. Klančnik in P. Viharjeva. V mariborski bolnišnici so umrli: 65-letna železničarjeva žena Marija Kampičeva in 16-letni Franc Romec iz Jelovca. Nadalje so umrli v Mariboru: upokojeni poštni uradnik Anton Šterbak, star 67 let, upokojeni strojevodja Henrik Huber, Marija Tominškova, Peter Ulaga in 70-letni upokojeni železničar Janez Geržina. V Krškem je bila pokopana kočevska priseljenka Marija Perc-Bartol, stara 56 let. — V Slovenskih Konjicah je umrl v visoki starosti 80 let odvetnik dr. Ivan Rudolf. Bil je znan po vsem Spodnjem Štajerskem. V Gruščah pri Št. Jurju ob juž. žel. je umrla 75-letna Marija Kukovičeva, v Podgradu 60-letna Marija Tuhtarjeva, v Ogorelcu 50-letni Martin Gologranc, v celjski okolici 68-letna Frančiška Spesova, na Tratini 76-letni Jakob Tanček in v Stopičah 83-letni Blaž Dobnik. — V Brežicah je odšel v večnost 71-letni kočevski priseljenec Franc Jaklič iz Sredaje vasi pri Kočevju. — Umrli so v Mariboru: 70-letna Antonija Antolič roj. Černetič, žena uradnika; 68-letni delavec Ivan Krofič in 13-letna dimnikarjeva hčerka Viktorija Babič. Dalje so na svojih domovih umrli 80 letni železniški uslužbenec v pokoju Franc Ramelj, 75-letna hišna posestnica in žena stražnika Ivana Kopič; 53-letni trgovski uslužbenec Vodopivec Rudolf, 50-letna Ana Satler. V Ormožu je umrl 32-letni trgovec in posestnik Žage Ludvik Kuharič. V Trčovi pri Košakih je umrl posestnik Matej Likovec, v mariborski okolici je umrl posestnik Franc Jaklič. — V Dolu pri Ljubljani so umrli Jakob Pavčnik, Terezija Prašnikar in Frančiška Remic. — V Vel. Laščah so pokopali Terezijo Golob. — V Sori so odšli v večnost Lovrenc Jereb, Karel Vohar, Janez Košir, Boris Arhar, Franca Bogataja in Roman Oblak. — V Bohinjski Srednji vasi sta zatisnila na veke oči Bernard Urbanc in Štefan Dijak. — V Ihanu je umrl 76-letni Jernej Kavka. — V večnost so odšli Janez Jama iz Kokrice, Marija Žirovnik iz Orehovelj, Franc Šunker iz Britofa, Franc Žibert iz Šube ter Ivan Mavec in Frančiška Pogačnik iz Predoselj. — Umrli so še Marija Ribnikar iz Zg. Bele in Janez Mavec iz Bavka. — V občini Tržič so na veke zatisnili oči: Katarina Mally, Bogoljub Ahačič, Gregor Mali in Janez Bodlaj. — V Novem mestu je v Gospodu zaspal trgovec Leopold Kopač. V Sori pri Medvodah je umrla 86-letna Jerica Čertanc roj. Gaber. — V Ljubljani so odšli v večnost: vlakovodja Šubec Alojzij, Lierka Čarman, 75-letna Penca Pirc, uradnik Drago Princič in strojevodja drž. železnice Josip Vrhovnik. Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

Robert L. Stevenson povzel po Polanec

POBEGLI UJETNIK

PRIGODE UJETEGA NAPOLEONOVEGA VOJAKA

»To vam povem kasneje. Za zdaj naj vam bo dovolj, če povem, da prihajam v poslovnih zadevah.«

Vse je kazalo, da je mogel le težko prebaviti moj odgovor; njegova usta so lovila sapo in njegove drobne oči se niso niti za trenutek odmaknile od mojega obraza.

»Ali imam čast govoriti z gospodom ...«

»Dovolite mi, gospod, če dodam,« sem nadaljeval, »da je danes vražje mokro jutro in da se zdi edino sredstvo zoper to kotiček pri ognju in če mogoče kozarček česar koli vročega.«

Obadva sva nekaj časa molčala, dokler ni prišel ujetnik v vozu iznova kihati, v tistem hipu pa je voznik — točno kakor v gledališču, ko se menja prizorišče, začel biti po konjih in se odmajal za hišnim vogalom. Tudi gospod Fenn se je zopet zavedel, potem ko se je napljuval, se obrnil proti vratom in vzkliknil: »Pridite noter, gospod, pridite noter! Prosim vas lepo, oprostite, ampak ključ se obrača malo težko.«

Vežo, v katero sva stopila, je bila dokaj prostorna in čedno velika. V kotu so stali prazni cvetlični lonci, s ploščami tlakovana tla pa so bila zablatena od čevljev in potresena s slamo, na veliki mahagonovi mizi, ki je bila edino pohištvo, je bila že pred davnim pritrjena sveča, ki je bila do konca dogorela, kajti lojeni madeži so bili zeleni od plesnobe.

Ob takih užitkih je deloval moj duh nenavadno živahno. Tukaj sem bil s Fennom in njegovimi najemniki v zapuščeni hiši, zaprt sredi divjega, zanemarjenega vrta in zelenega gozda; pač najprimernejši kraj za dejanje, ki se boji svetlobe. Res se mi je prikazala v duhu prikazen: v veži sem videl dve vzdignjeni kamniti plošči in voznika, ki je nekega deževnega, temačnega popoldneva zame kopal grob — prav odvratna prikazen. Dobro sem čutil, da sem šel v svoji šali tako daleč, kolikor je še pripuščala moja varnost; nisem smel izgubljati niti trenutka več in pokazati svoje pravo obličje. Ko pa sem še pomišljal, kaj bi rekel, so se zaloputnila vežna vrata z glasnim treskom za menoj. Ravno ob pravem času sem se obrnil, da bi si rešil življenje. Spričo nenadnega napada in telesne moči je bil moj nasprotnik v premoči. V desnici je držal veliko pištolo in moral sem napeti vse moči, da sem jo obrnil proč. Z levico pa me je pritiskal ob svoje prsi, da sem mislil, da me zmečka in zaduši. Usta sem imel široko odprta. Možak pa je bil rdeč kot rak v obraz in je hropel in pihal kot žival. Kakor je bil napad silen in iznenaden, tako hitro je odnehal. Pijača, ki je bila Fennu napihnila telo, je tudi oslabila njegovo moč. Še enkrat je napel vse moči in malo je manjkalo, da me ni premagal — na srečo se mu je pri tem sprožila pištola — tedajci pa sem čutil, da je prijem odjenjal in udje izgubili moč. Noge so se mu vdale pod težo njegovega telesa in zrusil se je po kamnitih tleh na kolena, sopihajoč: »Prizanašajte mi!«

Vsa ta reč me je neznansko prestrašila in mimo tega razgorčila. Osvobodil sem se iz njegovega odvratnega prijema, zgrabil pištolo, ki je bila tudi sprožena še nevarno orožje, in mu grozil s kopitom. »Tebi da bi prizanašal, živina!« sem zavpil.

Nobena beseda mu ni prišla iz mastnega gobca, vendar so njegove ustnice še vedno vneto oblikovale iste proseče glasove. Tedaj me je jela minevati togota, vendar ne ogorčenost.

»Nehajte s to komedijo,« sem vzkliknil, »ob kateri mi kar slabo prihaja; še na misel mi ne pride, da bi vas ubil, potrebujem vas!«

Skoraj bi rekel, da je bil lep izraz olajšanja, ki se mu je prikazal na obrazu. »Vse, vse, kar želite, kar ukažete,« je javkal.

»Vse« je velika beseda in moral sem pomisliti za trenutek. »Kaj hočete reči s tem?« sem vprašal lopova. »Ali hočete reči s tem, da hočete izdati vse svoje poslovne zvijače?«

S slovesno obljubo mi je to potrdil.

»Znano mi je, da je pri tej reči udeležen gospod St. Ives. Na osnovi njegovih listin smo vas izsledili. Ali vas je volja, da poveste tudi vse druge?«

»Seveda, seveda,« je jecljal; »imenitna imena so med njimi. Pošteno bom vse izpričal.«

»Kakopak, da bodo veseli na visličah vsi razen tebe, peklenski lopov!« sem se zadrl. »Zapomnite si enkrat za vselej, da nisem ne vohun ne birič! Sorodnik sem gospoda St. Ivesa — on me je po-

»Nehajte s to komedijo ...«

slal sem. Na mojo besedo, gospod Burchell Fenn, podali ste se v presneto nevarno reč. — Vstanite, tako! Ne valjajte se tako! Pokonci vendar, kopica hudobe!«

Nerodno je zlezel na noge, bil je izgubil vse moči, ves pogum. Gledal sem ga nezaupljivo. Ta človek je bil dvakrat prekanjen izdajalec. Skušal me je bil umoriti, jaz pa nisem samo onemogočil njegovega naklepa, ampak ga tudi razžalil in razkrinkal. Ali je bilo potem pametno, da bi se za njegovega izročal njegovim rokam? Mnogo je govorilo naprej izročal njegovim rokam? Mnogo je govorilo celo za to, da morajo moje nevarnosti biti še vse večje. Jaz bi moral narediti takoj konec z njim, toda — bili so francoski častniki v hiši in jaz sem si želel seznaniti se z njimi. Če pa sem hotel priti do svojih rojakov, sem pač moral prej skleniti mir z gospodom Fennom. To pa ni bilo tako lahko.

»Veste,« sem mu rekel, »precej klavrno ste mi zagodili. Rekel bi, da vas ne more posebno razveseliti če vas spominjam na to. Ampak da povem resnico, tudi jaz bi prav rad pozabil vso reč. Dajva, poskusiva. Vzemite zopet svojo pištolo, ki prav neprijetno diši. Tako, zdaj pa se hočeva vesti, kot da bi se prvikrat videla. Dobro jutro, gospod Fenn! Prihajam na priporočilo svojega sorodnika, gospoda grofa St. Ivesa.«

»Ali v resnici govorite resno? Res hočete pozabiti najin prepirček?«

»To seveda,« sem odvrnil. »Pokazalo se je, da ste korajžen človek, ki se mu že lahko zaupa, da pozabi neprijetno zadevo, če treba.«

»Lepo vas prosim, ne izdajte me gospodu grofu; ne tajim, da sem izgubil glavo za trenutek, dva, ampak vse skupaj je bila vendar samo beseda, ki lahko uide človeku iz ust, gospod, in s tem je vsa reč bila pri kraju.«

»Dobro,« sem rekel, »tudi jaz mislim tako.«

»Bal sem se samo, da ne bi gospod grof v naglici kaj napačnega mislil o celi reči, ki je v denarnem pogledu tako ugodna, kakor si človek le more želeti, samo je, gospod, strašansko razburljiva. Pri tem sem se prerano postaral. Gotovo ste že sami opazili, da mi noge niso več tako čvrste, kot so bile. S koleni in sapo kar ne gre več. Vendar sem prepričan, gospod, da govorim s poštenjakom, ki je zadnji, ki bi sejal spor med prijatelji.«

»Jaz tudi pravim tako, izkazujete se mi samo pravičnega,« sem odgovoril. »Mislim, da je docela nepotrebno, da bi le namignil besedico o enem teh malih dogodljajev, ko poročam gospodu grofu.«

»S tem mi izkažete samo veliko uslugo — oprostite, prosim, če sem tako prdrzen, da to rečem — gotovo. Da bi vas bil le poprej spoznal! Vam smem postreči s pivom, ki sem ga doma zvaril? Dovolite, tukaj, prosim! Iz vsega srca sem hvaležen — iz srca me veseli, da morem biti na uslugo poštenjaku kot ste vi, gospod; pa še celo sorodniku gospoda grofa. To je res rodovina, na katero ste lahko ponosni.«

Bog mi odpusti! Odvratni človek je še vedno hropel in sopihal od naporov svojega napada, pa je že postal hlapčevsko, prihuljeno domač kot star služabnik.

12.

Najdena dva rojaka.

Brž ko se mi je zdelo primerno — in to se je zgodilo šele, ko je gospod Fenn prišel zopet do sape in v dobro voljo z mojim klepetanjem — sem predlagal, da naj me seznani s francoskimi častniki, ki bi odslej imeli biti moji sopotniki. Izkazalo se je, da sta bila dva, in srce mi je utripalo močneje, ko sem se bližal vratom.

Našel sem ju v prostorni sobi z razgledom na vrt. V enem kotu je ležalo kakih pet žimnic, na njih pa kopica posteljnine, vsa v neredu. Zraven je stal umivalnik in škodelica za milo. V zdolnjem koncu sobe je stala okorna kuhinjska miza in več lesenih pručic za noge; razsvitljevala so jo nič manj kot štiri okna, ogrevale pa majhne, razpadle rešetke, ki so bile z opeko prikrpane k dimniku udobnega kamina; na drogih rešetk je iz majhnega kupa zdajpazdaj vzplamtel jetičen plamen ob čudovito močnem dimu.

Na enem izmed stolov je sedel star, slaboten, sivolas častnik z zavihanim ovratnikom. S koleni se je dotikal rešetke, roke pa je držal prav v dimu, a vendar je drhtel od mraza. Drugi, krepak, lep človek, čigar vsaka kretnja je pričala, da je gizdalin in se zaveda občudovanja žensk, je očividno popustil ogenj, močno kihal, si grel nos in venomer brez miru tekal po sobi gor in dol, vmes pa se bahal, stokal in preklinjal kakor v kasarni.

Fenn me je peljal noter in kratko oznanil: »Gospodje, tukaj je še tretji potnik!« in takoj zopet odšel. Stari častnik mi je vrgel le bežen pogled iz oči brez soja, ko pa se je ozrl kvišku, ga je pretresal mraz, ki ga je mučil kot bi ihtek. Drugi, ki je predstavljal prav občudovanja vredno podobo Apolona z nahodom, pa me je mogočno pogledal in vprašal:

»No, kdo pa ste, gospod?«

Kot višjega sem ga pozdravil vojaško.

»Champdioeri, prostak, osmi pešadijski polk.«

»Lepa reč,« je zarobantil, »torej vi bi radi potovali z nama? Trije v enem vozu, in mimo tega še navaden vojak! Kdo pa bo plačal za vas, zali moj dečko?«

»Stišite, gospod,« sem odvrnil vljudno, »ako že ravno govorite o tej reči, prosim, kdo pa plača za gospoda?«

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Ob zlatem rogu

Turčija je sedaj republika z glavnim mestom Ankaro v Mali Aziji. V Evropi je Turčija po prvi svetovni vojni obdržala le še Vzhodno Trakijo z nekdanjo sultanovo prestolnico Carigradom. Prebivalci so večidel Turki.

Na levem bregu Marice (»Šumi Marica okrvavljena . . .«) leži ob izlivu Tundže zgodovinsko mesto Adrianopel (Drenovo polje, tur. Edirne). Na Galipolskem polotoku je Galipoli, kjer so Turki l. 1254 prvič kot osvojitelji stopili na evropska tla. Sto let poznejе so iztrgali kristjanom iz rok Carigrad (tur. Istambul).

Carigrad ima krasno lego ob Marmarskem morju, ob vhodu v Bospor in ob Zlatem rogu, ki je najbrž najlepša naravna luka na svetu. Mesto leži na pragu Evrope in Azije, zato je eno najvažnejših prometnih križišč na svetu. Že od nekdaj so se potegovali zanj razni narodi, zlasti Rusija je vedno stremila za tem, da bi si z osvojitvijo Carigrada odprla prost izhod skozi Bospor in Dardanele v Sredozemsko morje.

Carigrad ima nebroj mošej; znamenita je Aja Sofija, nekdanja v bizantinskem slogu zgrajena cerkev »Svete modrosti«.

Carigrajske ulice so večinoma ozke in nesnažne; očarujoča lepota, ki jo človek uživa zlasti z morja, izgine v notranjosti starega Istambula. Evropska mestna dela sta Galata in Pera.

Hagia Sofija

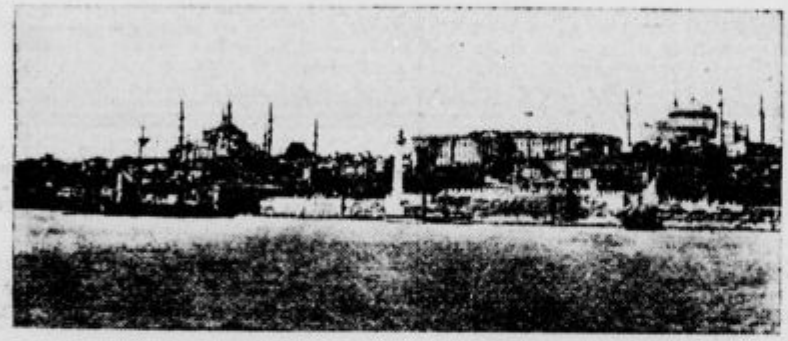

Levo: moštja — nekdaj Justinijanova palača; v sredi: pravosodna palača; na desni: Hagija Sofija

Pogled na Bospor

Pogled z galatskega stolpa na Zlati rog

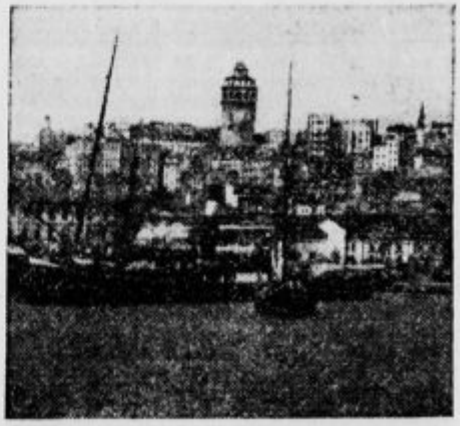

Galatski stolp nad pristaniščem

»Slovenčev koledar« v vsako hišo! Ima pestro vsebino in veliko slik! Stane samo 20 lir.

Ruggero Dombre: Prevedel Grišo Koritnik.

»Zate... tudi tam... tam...« je dejal tedaj umirajoči in pokazal s prstom ravno proti tistemu kraju, kjer je zdaj Andrejček našel zaklad. Tiste besede so imele velik pomen, vse kaj drugega, kakor si je v tistem hipu mislil Andrejček. Sinič je imel torej prav, ko je dejal, da bi bil moral skrbneje preiskovati, pa bi bil še kaj, morda kaj skritega, našel. A če je to pravilno, pripada zaklad Andrejčku, kajti njegov lastnik ga je bil podaril njemu.

»Zate... tudi tam... tam...«

Zanj tolikšna vsota! Zanj, nekdanjega malega pastirja!... Je li mogoča tolikšna sreča? Trideset tisoč frankov! Zdaj bi mogel videti uresničene svoje sanje ter kupiti dragi babici hišico, v kateri bi mirno preživela svoja poslednja leta... mogel bi. Koliko tega bi mogel!

Ampak krut dvom ga je navrnil nazaj k stvarnosti.

»Mislim, da ta denar pripada meni; ampak, če se motim? Ko bi pripadal komu drugemu?... No, tedaj bi rajši ostal vse življenje siromak, kakor pa se dotaknil bodisi le novčiča.«

Vendar se ni mogel ubraniti trepetanja ob misli, da se bodo morda vse njegove utvare zrušile. Dobil je navdihnjenje:

»Vprašajmo za svet župana; mož je dober in pravičen; storil bom, kakor mi bo on svetoval.«

Rečeno, storjeno: odpravil se je z najdbo proti vasi in dobri Medo je šel za njim.

Ubral jo je po strmini in jadrno krenil izpred gore proti najbližji kmetiji. Le-ta je bila vprav tista, pri kateri je svoj čas iskal pomoči za umirajočega cigana.

Slučajno je bil župan že v vinogradu. Ogledoval je grozdje in preračunaval, koliko sodov dobrega vina mu bo vrglo ob prihodnji trgatvi.

In prizor, malone podoben tistemu, ki se je bil odigral pred več ko dvema letoma, se je ponovil med njima.

»Gospod župan!«...

Občinski predstojnik se je zdrznil ob klicu: kdo ga neki kliče? Obrnil se je in zagledal na koncu vinograda čakajočega mladca. Mož ni prepoznal Andrejčka, kajti ta se je bil zelo spremenil; toda fant mu je šel naproti.

»Kdo si?... Kaj hočeš?...« ga je vprašal župan.

»Me ne poznate več, gospod župan?... Giampaolijev pastir.«

»In kaj bo novega?«

»Ti? Prav zares te ne bi več prepoznal; tako malo si še podoben nekdanjemu šibkemu dečku! Saj si že kar lep in močan fant. Cestitam! In kaj bo novega? Morda spet kakšen cigan umira na gori?«

»To ravno ne, gospod župan...«

In medtem se je Andrejčku posvetila v glavi neka misel. Če bi bil še kdo drugi v jami, bi bil župan to vedel; saj mora on vse vedeti. In če ni bilo v nji nikogar, pomeni to, da je bil zaklad Špančev. Kar prepričan je bil že o tem; toda dva dokaza veljata več kakor eden.

»Povejte mi, gospod župan, ali niste morda zvedeli, da so za tistim ciganom, ki je tam umrl, še kakšni drugi prišli v votlino?«

»Niso, to ti morem jamčiti s polno zanesljivostjo, ker jo imam zdaj pozorno pred očmi... Oh, pa to je medved rajnega reveža, ali ne?«

Povsem točno.«

»Prihajaš li morda k meni s prošnjo, da bi ti dovolil igrati z njim na vasi?«

»Prišel bi bil zaradi tega, ko bi ne bil prej šel na goro ter našel tam tele stvari.«

S temi besedami je Andrejček odvezal vrečico in izvlekel na dan, kar je vsebovala. Župan je z izbuljenimi očmi pogledal denar in ga začel šteti.

»Na mojo vero!« je vzkliknil, »trideset tisoč frankov! Glej, bogat si!«

»Je res ta zaklad moj? Docela moj?«

»Docela ne; samo na pol. Vsak zaklad pripade na pol tistemu, ki ga najde, na pol pa njegovemu lastniku. V tem primeru je lastnik občina. Moral boš torej deliti denar z občino, razen...«

»Razen?«... je zaskrbljeno vplašal dečko.

»Razen če lahko dokažeš, da je tvoj in da mora pripasti samo tebi.«

»To mi ne bi bilo mogoče.«

»Iznenadil si me. Daj, govori.«

Andrejček mu je ponovil ciganove besede, ki mu jih prvikrat ni bil omenil, kajti tedaj, ko so bile pravkar izgovorjene, jih je pripisoval ciganovi blodomiselnosti in jih ni imel za pomembne.

Besede »zate..., tudi tam... tam...« se niso mogle nanašati na nič drugega, kakor na ciganov trdni namen, zapustiti Andrejčku na označenem mestu skriti zaklad, in zato je moral on, Andrejček Iruleghi, veljati za pravega lastnika. Tudi župan je po zrelem premisleku temu pritrdil.

Vam prepuščam, da presodite, ali je bil mladi komediant srečen ali ne; ne srečen zaradi tega, ker so ga ti tisočaki obogatili, marveč srečen spričo tega, kar so dobrega pomenili za njegovo babico.

Pri priči je hotel pohiteti v Mimizan, da bi ji bil sporočil to krasno novico. Tako rad bi bil iznenadil svojce še tisto noč, in kajpada ni več mislil na predstavo z medvedom, na javnem trgu, ki jo je imel prej v mislih; toda župan ga je znal pripraviti k pameti.

»Kar zdaj bi hotel oditi?« je dejal. »Potovati peš sredi noči s tako veliko vsoto denarja? To bi bilo nespametno. Pridi k meni na dom; dal ti bom posteljo in večerjo. Odrinil boš takoj jutri.«

Andrejček je nerad sprejel povabilo, in ko bi ga spomin na nezgodo v Cordovi, ko so ga tako hudo zdelali tisti cigani, hoteč mu ukrasti medveda, ne bil navdal z zdravim strahom, bi jo bil morda pri vsem tem mahnil na pot.

Pri večerji sta se pomenkovala o potovanju po Španiji. A govorila sta tudi o drugih rečeh.

Andrejček je bil radoveden, kaj je bilo z znanimi mu ljudmi v Isturitzu. Samo po sebi umljivo, da se je hotel pred vsem poučiti o svojem bivšem gospodarju. Je še vedno tak skopuh? Je še vedno tako trd do svojih uslužbencev?

»Do svojih uslužbencev?... Saj jih sploh več nima?« je odvrnil župan. »Po tvojem odhodu mu posli niso več ugajali. Mogel bi skoraj reči, da ga je tisti dan, ko si ga zapustil ti, zapustila tudi sreča. Kmalu nato je izgubil s slabimi špekulacijami večjidel vse svoje prihranke. S kmetijo jo je sicer še vedno kolikor toliko dobro vozil, ampak minuli teden je nastal ponoči požar v njegovi hiši, ne da bi se dalo pojasniti, na kakšen način. Zaradi svojega skopuštva se ni bil dal zavarovati, in potemtakem ne bo dobil nikakršne odškodnine. Vse, kar je dosegel ogenj, je nepopravljivo izgubljeno: dobršen del hiše, skoraj povsem pa staje in hlevi s konji in kravami vred. Uspelo mu je rešiti samo ovce, ki si jih svoj čas pasel, a tudi število le-teh se je dokaj zmanjšalo, ker jih je bil več prodal. Gospodar Ramonteghi stanuje zdaj v nekem hišnem zakotku, kateremu je požar prizanesel; životari bedno in si more komajda privoščiti, kakor pravimo, kosilo in večerjo. Kolikšen udarec za človeka, ki je imel vsega zadosti in bi bil mogel v zadovoljstvu živeti! Nihče ga tukaj ne pomiluje, kajti nihče ga ni rad imel.«

Andrejček pa ga je le pomiloval, ker ni čutil več nobene mržnje do njega.. Potem pa, ali ni bil nesrečnik stric »gospodične«?

XIV.

Ni nam treba omenjati, da je bil naslednji dan v Mimizanu dan veselja. Koliko načrtov so snovali, koliko sanj o bodočnosti sanjali!... Stara babica se je navsezadnje osmelila, da je v svoji duši pristala na misel, katere se je vedno branila in ki je morda prišla na um že tudi vam: »Kako lep par bi bila čez kakšno leto Andrejček in Marjetka!«

Čudno, tudi Giampaoli sam je že gojil to misel. A dasi je zaupal bodočnosti, se mu je za enkrat le še primerno zdelo, malo počakati, prepričan, da bo na ta način pripravil svoji hčerki srečno prihodnost.

»Upam, da zdaj, ko si bogat, ne boš več zapustil svoje babice. Obdeloval boš grudo, ali ne? Kajti, vidiš, zemlja je ljubosumna in hoče, da se posvetiš samo njej.«

Obdeloval boš grudo, ali ne?

In odlični človek je občutil veliko zadovoljnost, ko je slišal njegov odgovor:

»Vprav tak je tudi moj namen. Z medvedom sem moral pohajati okoli samo zato, da sem mogel kaj pridodati kupčku, ki sem ga hranil za svojo babico; zdaj pa, ko se je nabralo okroglega več, kolikor sem kdaj koli mogel upati, ne bom več delal ničesar drugega, kakor obdeloval zemljo. Toda ker mi bo danes ali jutri, iz vzrokov, katere sem vam razložil že ob svoji vrnitvi iz Španije, treba oditi od tod, bi bilo po mojem mnenju najbolje, da z babico takoj odideva ter se nastaneva kje drugje.«

Giampaoli je bil istega mnenja, ampak iz drugega vzroka, katerega pa je mogel Andrejček šele pozneje zvedeti. Ker je mož gojil pri srcu misel, da bi se mogla njegova hčerka poročiti z Andrejčkom, se mu je ree najbolje zdelo, da bi le-ta za zdaj odšel iz Mimizana ter si kje drugje ostvaril neodvisno gospodarstvo.

»Prav dobro, sinko moj!« je dejal potemtakem. »Našel ti bom v tem okraju kakšno kmetijico, da jo boš z babičino pomočjo obdeloval.«

•

Kmalu nato se je namerilo neko naključje, ki je poenostavilo Giampaolijevo nalogo. Njegov starejši brat je namreč umrl za možganko kapjo, pri čemer je komajda utegnil obuditi kesanje nad svojim slabim življenjem. Kar je ostalo za njim v Ramonteghiju, je pripadlo mlajšemu bratu, in ta je menil, da najbolje stori, če te zapuščinske ostanke zaupa Andrejčku. Tako bo imel priložnost, videti ga pri delu in po njegovi sposobnosti presoditi, ali naj ga določi svoji hčerki za moža.

Ni se mu bilo treba kesati, da je imel zaupanje vanj. Andrejček, ki se je kmalu nato nastanil z babico v Ramonteghiju, se je takoj lotil dela z veliko vnemo in kadar je bilo treba, z veo tisto značajnostjo in odločnostjo, ki jo je bil že dokazal na svojem potovanju po Španiji.

Prilika dela tatu

Klavrna preskušnja „poštenih najditeljev"

Pred nekaj leti je bilo na Angleškem, ko se je imenitnemu londonskemu draguljarju zazdelo, da bi bilo prav in dobro, ko bi malce preskusil poštenost svojih bogatih kupcev. V svoji trgovini jim je nastavil duhovito past ter potem mirno in brez strahu opazoval, kako so njegovi sicer bogati kupci pošteni. To svoje opazovanje je na koncu objavil v londonskem časopisu. Naj kar sam govori, kako je bilo:

»Za preizkušnjo človeške poštenosti sem si izbral lepo brušen srednjevelik briljant, ki sem ga trdno prilepil na steklo svoje prodajne mize v trgovini. Dragulj je bil tako postavljen na steklo, da ga je vsak kupec lahko takoj videl in ga tudi brez težave dosegel. Na pogled je bilo tako videti, kakor bi bil kdo tisti kamen na mizici pozabil. Ležal je tam in bil na pol zagrnjen s črnim žametom, kakršnega smo po mizi razgrinjali, kadar smo kupcem kazali svoje dragocenosti. Ta »pozabljeni dragulj« me je v dveh tednih, kar sem ga pustil tako ležati, bolj poučil, kakšni so ljudje, kakor sem se poprej mogel v vseh 25 letih poučiti.

V mojo trgovino so prihajali gospodje in gospe vseh stanov. Zdaj sem vseh 14 dni vestno zapisoval, kako so moji kupci vpričo »pozabljenega kamna« vedejo. V teh 14 dnevih je prišlo v mojo trgovino kupovat kakih 300 ljudi. Med njimi jih je bilo celo 53, ki se za briljant niso nič zmenili, morebiti ga niti zapazili niso. Drugih 67 jih je bilo tako ljubeznivih, da so me prijazno opozorili, da »sem kamen pozabil na mizi«. Tem sem se vselej odkritosrčno zahvalil in sem bil prav vesel njihove opombe Vsi drugi moji kupci brez izjeme pa so se skrivaj na vse mogoče načine trudili, kako bi se skrivaj polastili pozabljenega kamna. Med temi so bile po veliki večini ženske, nekatere izmed njih so celo nosile visoke naslove in zveneča imena. Med njimi so bile bogate in ponosne dame. Vpričo mojega kamna pa jih je minil vsak ponos, vsa dobra vzgoja in vsa imenitnost.

K meni je na primer hodila že dolgo let kupovat ponosna gospa, ki mi je komaj odzdravljala ter je na moj pozdrav le malce kinknila z glavo. Ko je ta zdaj v moji trgovini zagledala tisti »pozabljeni kamen«, je brž položila nanj svojo ročno torbico ter postala tako zgovorna, kakor dotlej še nikoli ni bila. Pač le zato, da bi me zamotila. Lepo orokavičena desnica, ki je z njo pograbila torbico, je zaman grabila po kamnu, da bi ga odtrgala od mize. Tako-le z ročno torbico si je hotelo pomagati nič manj kakor 48 gospa. Mnogo bolj pa so se bodisi gospodje kakor tudi gospe posluževali žepnega robca, ki so ga tako mimogrede vrgli čez kamen, ki so ga potem hoteli pobrati. Nekateri so poskušali tudi z rokavicami, ker pa je bilo manj priročno, ker rokavice ne zakrijejo docela prstov, ki grabijo po kamnu. Pač pa so se večkrat posluževali zavojčkov, ki so jih prinesli s seboj. Večkrat se je zgodilo, da je kaka gospa prišla v trgovino in tukaj zaman skušala vzeti seboj moj kamen spotike. Ker se ji prvič ni posrečilo, je prišla istega dne še drugič, izgovarjajoč se, češ da mora še to in ono kupiti. Pa je kupila kako malenkost, nato pa se je bližala kamnu, da bi ga pobasala. Taka je navadno bila najbolj nervozna ter sem jo že po govorjenju spoznal, kam cika njena prijaznost.

Lahko si mislite, kako je to mene in moje uslužbence zabavalo. Večkrat smo si morali na vso moč prizadevati, da se nismo začeli glasno krohotati.«

Nekaj podobnega so pred več leti poskušali tudi v Berlinu. Le da so tam to reč vzeli v roke umetniki, ki so se zbirali v neki gostilni. Operni pevec, ki se je udeleževal tiste družbe, je to poskušnjo nekako takole popisal:

»Nekega dne smo se začeli meniti o človeški poštenosti. Eni so trdili, da je večina ljudi poštenih, drugi pa narobe. Oglasil se je tudi odvetnik, ki je hodil v našo družbo, ter povedal, da bi po njegovih mislih izmed 10 ljudi, ki bi na cesti našli kak denar, najdenega denarja niti trije ne vrnili, če jih nihče pri najdbi ne bi videl. Drugi so oporekali, češ da odvetnik pretirava in da je človek vendarle bolj pošten. Tako se je naša miza razdelila v dva tabora, ki se nikakor nista mogla zediniti glede tega vprašanja. Nazadnje smo sklenili stavo, ki jo je odvetnikova stranka predlagala drugi stranki. Določili smo natančne pogoje in se domenili:

Zbrali smo 200 mark denarja, ki smo ga morali šteti po večini za izgubljenega. Ko smo za ta denar kupili 10 denarnic, smo denar porazdelili na 10 enakih delov ter v vsako denarnico vtaknili eno desetino denarja, in sicer nekaj v zlatu, nekaj v srebru, nekaj v bakru. V vsako denarnico smo poleg denarja vtaknili tudi listek z napisanim naslovom, in sicer smo na listek napisali naslov našega plačilnega natakarja. Nato smo določili iz naše družbe dva gospoda, ki sta določenega dne morala iti na sprehod v živalski vrt, kamor hodi večina Berlinčanov na sprehod. Ta dva gospoda sta morala potem previdno na stranskih stezicah »izgubljati« svoje denarnice. Nato sta morala za grmovjem skrita, od daleč oprezovati, kaj se bo z denarnicami zgodilo. Važno se nam je namreč zdelo izvedeti, kako se bodo posamezni najditelji obnašali, ko bodo denar našli.

Lepega oktobrskega dopoldneva sta gospoda svoj načrt res izvedla. Uspeh te preskušnje pa je bil od sile klavrn! Odvetnikova stranka je namreč stavo na vsej črti dobila, ker sta bili vrnjeni le dve denarnici, in sicer ena na policiji, druga pa na natakarjev naslov. Tista dva poštenjaka, ki sta denarnici našla, sta bila dva starejša gospoda, ki sta počasi prikorakala po stezi, zapazila denarnico in jo vtaknila v žep. Drugi najditelji, ki niso bili tako pošteni, da bi bili denarnico vrnili, so bili: 2 otroški pestunji, ki sta porivali otroške vozičke po poti, dojilja iz okolice, ki je za roko vodila malega dečka, 2, elegantni dami iz imenitnejših krogov, mlad mož v modrem delavskem suknjiču, častniški sluga, ki je nosil seboj tržno košaro, ter mlad mož z veliko aktovko pod pazduho.

Zanimivo pa je, da so se vsi ti docela enako vedli, ko so našli denar na cesti. Vsak se je najprej previdno ozrl okoli sebe, ali ga kdo ne vidi, nakar je kakor tja v en dan vtaknil denarnico v žep. Obe imenitni gospe in še ena pestunja so poprej še nekaj spustili na tla: gospe robce, pestunja pa otroško ropotuljo, da so potem poleg teh reči lahko bolj mirno pobrale denarnice.

Ta šala nas je veljala 164 mark, ki so bile izgubljene, ker jih najditelji niso vrnili. Dala pa nam je ta šala poleg veselja, ki smo ga užili, ko smo stavo zapili, še dragocen pouk o človeški poštenosti.«

Osma knjiga

„Slovenčeve knjižnice" naše najboljše

družinske zbirke

delo znamenite finske pisateljice

AINO KALLAS

svetovnega slovesa je izšla pod naslovom

Maščevanje svete reke

V knjigi so tri povesti, ki na čudoviti način prikazujejo mišljenje in življenje prebivalcev Estonske. — Prepričani smo, da knjige ne boste odložili, dokler je ne boste prebrali do konca.

Naročite se na „Slovenčevo knjižnico".

le do Novega leta imate še čas. Vsaka knjiga le 6 lir.

Roža, ki se smeje.

Ena izmed najbolj zanimivih rastlin na svetu je brez dvoma v Arabiji rastoča roža smejica. Srednje velika rastlina ima svetlorumene cvetove, iz katerih se razvijejo po dve ali tri semena. Ta semena Arabci posuše in zdrobe v prah, katerega potem njuhajo kakor njuhalni tobak. Kdor vzame ščepec tega prahu, občuti isti učinek, kakor če bi vdihaval plin, ki povzroča smeh. Kar naprej se mora smejati, začne plesati in je sploh veselo razpoložen. Čez nekaj časa pa nastopi reakcija in človek globoko zaspi.

Najmočnejši nemški konj je poginil.

Ko je najemnik posestva Ives pri Koblencu spomladi leta 1924 v rodovno knjigo konj zapisal: Žrebe, rojeno, rjavec in ki mu je dal ime »Treu«, ni slutil, da bo ta »Treu« nekoč najmočnejši konj Nemčije. Leta 1929 se je žrebec udeležil tekmovanja za vlačno moč. Z nekim drugim konjem je postavil nemški rekord 353 stotov. Ta rekord je leto pozneje celo zvišal za en stot. Leta 1933 je žrebec zmagal pri poskušnji, kateri konj najdlje vztraja pri težki vožnji od Reinsberga do Kölna. Pri obtežbi 60 stotov je žrebec kot prvi prišel na cilj v treh dneh. Povprečno je obvladal kilometer v 8.3 minutah. Sedaj je ta močni konj poginil.

Zdaj, po dveh letih, je že dosegel pomembne uspehe. Lahko torej pričakujemo, da se bodo, kakor hitro bo odslužil vojake, babičini in Giampaolijevi načrti uresničili. Morda pa ne bo treba čakati niti tako dolgo in bodo ženitovanje že prej slavili, kajti oženjen bo Andrejček lahko dobil dovoljenje, da bo ostal pri najbližji posadki, to je v Baioni.

To pa je gotovo, da niti on niti »gospodična« ne bosta delala nobenih zakonskih zaprek.

Med tem pa Andrejček živi srečno pri svoji babici: uresničile so se torej sanje, ki jih je imel v Hasparrenu na dan pred svojim odhodom na Špansko. Se jih spominjate?

Ni nam treba omenjati, da se ob praznikih ljudje iz Mimizana pogosto shajajo s svojimi sosedi v Ramonteghiju.

»In Medo?« boste vprašali.

Razume se, tudi Medo srečno živi v Ramonteghiju. Zgradili so mu prostorno lopo na dvorišču, kjer se zalaga z vsemi dobrinami, ker je zelo razvajen. Ne bi se dalo sicer za trdno zanikati, da se mu včasih malo stoži po času, ko je meril ceste za svojim mladim gospodarjem; ampak vsi mu izkazujejo tolikšno prijaznost, da se mora kaj lahko potolažiti.

Še več, Andrejček ga kdaj pa kdaj povede tudi na delo, na veliko veselje isturških paglavcev, ki ga pogosto prihajajo obiskovat. Ampak Medo neče pokazati vseh svojih zmožnosti drugače kakor tedaj, ko pride v obiske Giampaolijeva družina.

Ob tistih dneh pa boste prav gotovo slišali »gospodično« vprašati:

»Ali ne bi mogli videti, kako Medo pleše?«

»To pa že,« odgovarja neizogibno mladi najemnik.

In hip nato že sname s stene svojo cimbalo, in vsa družina, s služinčadjo vred, krene k medvedji lopi, izpusti Meda ven in ... muzika!

»Hop, Medo, zapleši malo!«

In lahko ste prepričani: kadar Andrejček veli: »Zdaj pa pokaži, Medo, najboljšo osebo v tej družbi!« se dobra žival vsakokrat obrne proti vdovi Iruleghi; in ko hip nato Andrejček doda: »Zdaj pa, Medo, da vidimo najljubkejšo!« odhlača vselej proti Marjetki.

Meni se zdi, da ima prav.

NAŠI VELIKI MOŽJE

Ivan Cankar

Ivan Cankar je največji slovenski pisatelj, ne morda toliko po obsežnosti ali številu svojih del, marveč predvsem po izredno visoki umetniški vrednosti svojih novel in črtic, ki se lahko postavijo ob stran podobnih književnih del drugih narodov. Kar nam je Prešeren dal v verzih, to nam je napisal Cankar v nevezani besedi.

Rodil se je naš največji pisatelj 1876 na Vrhniki in temu svojemu rojstnemu kraju je posvetil marsikateri spomin v svojih delih. Tamkaj je pod most hodil, kot sam pravi, v »enajsto šolo«, kjer se je z otroki igral in že mnogokaj spoznal iz življenja. Srednjo šolo je obiskoval od 1888 v Ljubljani, in sicer realko, ki je imela 7 razredov. Med njegovim dijaškim življenjem v Ljubljani je zanimivo to, da je v družbi z drugimi pesniki in pisatelji poznejših let ustanovil znamenito dijaško društvo Zadrugo, podobno kot smo videli 1855 Vajevce. Po končani sredni šoli je odšel Cankar na Dunaj 1897 in skoraj nepretrgano ostal tamkaj do 1909, ne da bi doštudiral vseučilišče, marveč se je edini med našimi kulturnimi delavci vse življenje zapisal umetnosti v besedi. Od 1909 pa je živel v Ljubljani in tu 1918 umrl.

Sprva se je Cankar učil pri Aškercu in naših naturalistih, a je sredi 90-ih let s tovariši Murnom, Kettejem in Župančičem ustvaril tako imenovano slovensko moderno, novo romantiko, simbolizem. Najprej se je tudi Cankar, kot večina naših pisateljev, uril v pesništvu in zapel nekaj prav lepih lirskih pesmi in tudi nekaj pripovednih (Kacijanar). Kaj kmalu pa je spoznal, da je njegova prava pot v nevezano besedo in takoj za pesniško zbirko Erotiko je že izdal črtice Vinjete. Prvotna dela Ivana Cankarja so bila precej vihrava, kot je pač vihrava mladost. Celo mnogokaj brezbožnega je bilo v njegovih pesmih, zato je takratni škof dr. A. B. Jeglič Cankarjevo Erotiko zaplenil in zapel. Sam Cankar je spoznal napako svojih začetnih del in v češkem prevodu Erotike in v drugi izdaji v slovenščini sam prepovedal marsikatero spotakljivo pesem.

Ko se je obrnil k nevezani besedi, se je sprva najbolj lotil pisanja dram, ki smo jih imeli Slovenci do takrat še bore malo. Cankar nam je napisal igre: Kralj na Betajnovi, Jakob Rada, Hlapci, Lepa Vida, Romantične duše. V večini svojih iger Cankar biča takratno slovensko pokvarjeno javno mnenje in življenje in zahteva vsepovsod, da se človek ne ravna po dobičkaželjnosti in slavohlepju, marveč po svoji vesti, ki po nji človeku govori sam Bog. Moralne osnove morajo vladati tudi v javnem življenju, človek mora biti trden in značajen in ne sme obračati plašča po vetru, ki sedaj piha od te, sedaj od one strani.

Posebno vneto in vztrajno se je Cankar v svojih delih boril proti krivičnemu socialnemu redu in se zlasti ostro bojeval proti izkoriščanju raznih slojev po kapitalistih (Hlapec Jernej in njegova pravica). Le delo naj se ceni, le delo naj se plačuje v življenju, tako je zahteval in zmerom zagovarjal ponižane in razžaljene (Hiša Marije Pomočnice, Milan in Milena, Grešnik Lenart itd.). Tudi javno nemoralo polizobraženih malomeščanov je kar najostreje bičal (Pohujšanje v dolini Šentflorjanski).

Vendar pa bi bilo napačno, če bi kdo gledal vsega Cankarja samo v delih, v katerih je bičal neredosti takratne slovenske družbe. Cankar nikakor ni samo kritiziral in grajal, marveč zmerom je tudi kazal lepšo in boljšo pot, lepše življenje. Videl ga je predvsem v lepi knjigi, v umetnosti. Umetnost mu je bila utelja, mu je bila zatočišče, mu je bila največji vzor. Zato so tiste knjige, ki je v njih kazal vso lepoto in dobroto, najlepše med Cankarjevimi deli, tudi sam jih je najbolj cenil. Semkaj štejemo: Lepo Vido, Milan in Milena, Križ na gori, zlasti pa zadnje njegovo delo, delo, ki pomeni višek ne samo Cankarjeve književne umetnosti, marveč višek vsega slovenskega književnega dela v nevezani besedi: to so prelepe črtice in novele pod naslovom Podobe iz sanj. To je knjiga, ki je poleg Prešernovih poezij naša najboljša in najlepša knjiga, kar jih imamo. Knjiga Podobe iz sanj je izšla med prejšnjo svetovno vojno 1917 in Cankar v nji popisuje trpljenje našega naroda in vero v mir in boljšo bodočnost.

Mnogokrat so se že prepirali naši književni zgodovinarji, ali je bil Cankar veren ali ne, ali je veroval v Boga ali ne. Res, sprva, v mladosti, ni bil veren, pod vplivom slabih knjig je tudi sam zabredel v versko brezbrižnost. Ali zgodilo se je v njegovem 21. letu nekaj, kar je prvič obrnilo njegov pogled v večnost. Leta 1897. mu je namreč umrla mati, ki jo je neizrečno ljubil in ji v premnogih svojih delih postavil prelep spomenik, nesmrtnega pa v romanu Na klancu, kjer ni poveličal samo svoje matere, marveč vse slovenske žene in matere. Materina smrt ga je silno pretresla in vprašanje, kam odide človek po zemeljskem življenju, se je zmerom pogosteje oglašalo v srcu mladega pisatelja. In 1909 je že zaklical: »Bog je in — sonce in življenje«. Od tega časa se je po mnenju nekaterih naših književnih zgodovinarjev vse bolj in bolj oklepal vere, ki jo izpoveduje slovenski narod, katerega največji pisatelj je Cankar bil. In tudi v svojem največjem delu, v Podobah iz sanj, je zaključil svoje delo in svojo pisateljsko pot, bi lahko rekli, s posvetitvijo svojega dela v vzkliku: mati, domovina, Bog! To je bila njegova zadnja izpoved, zapisal jo je v našo največjo in najlepšo knjigo kot izpoved, lahko bi rekli, vsega našega naroda. Vse druge poti je spoznal naš največji pisatelj za krive, le pot, ki vodi k Bogu, je tista, po kateri mora hoditi naš narod, če hoče, da ne bo zgrešil cilja, ki mu ga je Večna Previdnost določila. O, da bi v vseh časih in vseh prilikah naš narod poslušal klic svojega največjega tvorca lepe besede!

ŠT. VID PRI STIČNI

V vseh zadevah naših časopisov glede »Slovenca«, »Slov. Doma«, »Domoljuba«, kakor tudi v zadevi »Slov. knjižnice« in »Slov. koledarja« se blagovolite obračati na župnijo Št. Vid pri Stični, na našega zastopnika g. Kristana Alojzija, Glagovce 16, Št. Vid pri Stični ali pa na Janeza Berganta, kaplana v Št. Vidu pri Stični.

ZA FANTE OD FARE

IZ DNEVNIKA SPORTNIKA TOMAŽA

Nurmijeva zadnja kolajna

Z veseljem je hodil Tomaž v olimpijski stadion, kjer je gledal tekme najbolj vztrajnih tekačev, najmočnejših metalcev in najprožnejših skakalcev. Držal je svinčnik v rokah in pisal poročila, katera je pošiljal v Ljubljano, da bi jih ljudje brali v »Slovencu«.

Na prostoru za start se je zbrala precej velika gruča tekmovalcev. Tomaž je napenjal oči, da bi spoznal Nurmija, najslavnejšega tekača vseh časov. V sporedu je bral, da bo nosil Nurmi številko na prsih 797. Tako ga ni bilo težko spoznati. Srednjevelik mož je bil, na sebi pa je imel modro majico z belim finskim križem na prsih.

Potem so se pognali v dir. Nekaj časa so se gnetli v gruči, kmalu pa so se razvrstili v dolgo jato. Na vrsti je bilo tekmovanje v teku na 10.000 metrov. Tekli so po okroglem, 400 metrov dolgem tekališču, katerega so morali prekrožiti 25 krat. Lahkih nog so se podili po črnem tekališču in si prizadevali, da bi se držali vodilne skupine. Ko so pretekli prvih 5000 m, ni bilo več gneče; nekateri so hudo zaostali in te so vodilni Finci prehiteli že kar za vso dolžino tekališča. Nurmi je tekel z lahkoto, vendar se še ni povzpel do vodstva. Fantu, ki je bil spredaj — to je bil Nurmijev rojak Ritola — se je videlo, da se muči, poteze na obrazu so to razodevale. Med spredajmi je bil tudi znani švedski učitelj Wide, o katerem je ves svet vedel, da ni nič slabši od slovitih Fincev, vendar se mu doslej še ni posrečilo, da bi jih premagal.

Gledalci na tribunah so bodrili vsak svoje; klicali so jih po imenih in jim prigovarjali, naj vendar pohitijo in naj ne omagajo. Ti pa se niso zmenili za klice, ki so prihajali s tribun, tekli so pač, kolikor hitro so mogli.

Nurmiju ni bilo videti, da bi bil utrujen; lahko, kakor lastovica se je pomikal po tekališču in se nekako skrival v senco Ritole. Že se je zdelo, da se bo Ritola odtrgal in da se mu bo vsaj tokrat posrečilo, da bo odrinil svojega večnega tekmeca na drugo mesto. Ali bo Nurmi poražen? Že 15 let tekmuje, 31 let je že star in doslej je bil vajen samo zmagovati.

Zvonček v areni je naznanil, da se približuje borba tekačev svojemu koncu. Še 400 m morajo preteči in potem bomo videli, kdo bo dobil zlato kolajno, kdo srebrno in kdo samo bronasto.

Vse do zadnjih 100 metrov pred ciljem je vodil Ritola; takrat pa je Nurmi poskrbel za presenečenje: nagnil se je naprej, podaljšal korak, se približal Ritoli, tekel nekaj časa z njim vštric in ga prehitel. Nurmi je bil prvi, Ritola drugi, Šved Vide pa je precej zaostal. Gledalci so se dvignili s svojih sedežev in navdušeno

(Nadaljevanje na 12. strani.)

Cenjenim bralcem našega lista!

Za hrvatsko državo:

Vljudno sporočamo, da se za vsa naročila glede »Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba«, »Bogoljuba«, »Slovenčevega koledarja« in »Slovenčeve knjižnice« blagovolite obračati na tvrdko »Pres Import«, Katančeva 3, Zagreb.

Od 1. decembra dalje bo cena »Slovenca« v nadrobni prodaji 4 kune, za naročnike pa mesečno 83 kun, s ponedeljskim »Slovenskim domo« vred pa 96 kun.

Cena »Slov. doma« v nadrobni prodaji 3 kune, za naročnike mesečno 55 kun.

Cena »Domoljuba« v nadrobni prodaji 4 kune, za naročnike celoletno 110 kun.

Cena »Bogoljuba« posamezna številka 4 kune, celoletna naročnina 45 kun.

»Slovenčev koledar« za leto 1943 za naročnike »Slovenca«, »Slov. doma«, »Domoljuba«, »Bogoljuba«, »Obiska« ter »Slovenčeve knjižnice« 100 kun, za nenaročnike imenovanih listov pa 140 kun.

Cena posameznim broširanim knjigam »Slovenčeve knjižnice« 50 kun:

v polplatno vezanim knjigam 75 kun;

na boljšem papirju v celo platno vezanim knjigam 125 kun.

Naročnina vsega letnika »Slovenčeve knjižnice« (t. j. 36 knjig) 1100 kun za broširane knjige;

2300 kun za v polplatno vezane, in

3500 kun za na boljšem papirju v celo platno vezane knjige.

ZA SRBIJO VELJAJO ISTE CENE V DINARJIH.

2*

pozdravljali starega olimpijskega zmagovalca. Fotografi so se usuli za Nurmijem, da bi ga slikali, ta pa je bil še tako svež, da jim je ušel. Severni narodi so se spet dobro izkazali; Finci so dosegli prvo in drugo mesto in tudi Švedi so bili med najboljšimi.

Po končani tekmi se je oglasil napovedovalec, ki je v francoskem jeziku povedal, da je bil Nurmi prvi v teku na 10.000 metrov in da je zmagal v času 30 minut, 18.8 sekund, kar pomeni nov olimpijski rekord. Prvi trije so stopili na častni oder v areni, podarili so jim vence in kolajne, istočasno pa so potegnili na jambor tri zastave. Godba je zaigrala finsko državno himno, tisočglave množice pa so jo stoje poslušale. To in samo to je bila nagrada za dolgoletni trud. Tako je bil Tomaž priča, kako je dobil Nurmi svojo poslednjo olimpijsko kolajno. V teku na 5000 m ga je že premagal nekdo, ki je bil mlajši od njega, namreč njegov rojak Ritola.

Veliko zanimanja je bilo tudi za maratonski tek. Naravnost z občudovanjem so gledali ljudje na može in fante, ki so krenili iz stadiona in se podali na pot, ki je bila 42 km dolga. To je najnapornejša tekma in za to je tudi največ zanimanja za vprašanje, kdo bo dobil zlato kolajno za maratonski tek?

Ko so se maratonci potili po dolgih poteh okrog Amsterdama, so nadaljevali v stadionu s tekmami v skokih in metih. Tu so se prav posebno izkazali Amerikanci. Carr je skočil s palico 4.20 m visoko, Hamm je bil prvi v skoku v daljino z znamko 7.75 m, King pa je skočil v višino 1.94 m. Med metalci kopja je bil najboljši Šved Lundquist, ki ga je pognal 66.60 m daleč.

Oglasile so se fanfare in naznanile, da se približujejo stadionu prvi maratonci. Takrat so se dvignili ljudje s svojih sedežev in strmeli proti stadionskim vratom. Vihar navdušenja se je razlegal, ko so zagledali fanta, ki se je približeval s težkimi koraki. Kmalu so spoznali številko, ki jo je nosil na prsih in ugotovili, da je to El Ouafi iz Alžira. Pretekel je 42 km dolgo progo v 2 urah 32 minutah in 37 sekundah. Njegovi rojaki na tribuni so navdušeno vriskali in hiteli pripovedovati, da je El Ouafi navaden raznašalec časopisov. Njegova zmaga je bila tem prikupnejša, ker je osrečila ubogega fanta.

V rožah je zdravje

Do sedaj smo v glavnem pregledali rastline, ki jih rabimo pri boleznih ljudi in jih lahko nabiramo v jeseni in novembra ter decembra. Danes pa se poučimo o zdravilih in rastlinah, ki jih uporabljamo pri živini.

Živinoreja je za srednjega in malega gospodarja, ki nimata veliko gozdov, najvažnejša gospodarska pridobitvena panoga. Vse vrste živinoreje prinašajo, če zna gospodar pravilno voditi, vedno dokaj dobre dohodke. Seveda se velikokrat primeri, da ima tudi gospodar pri živini nesrečo, da živina zboli in pogine. Kadar zboli žival, mora živinorejec ohraniti mirno kri in če le mogoče takoj ugotoviti, kje leži vzrok bolezni. Če je bolezen težja ali če živinorejec sam ne more ugotoviti vzroka bolezni, naj takoj pokliče živinozdravnika. Ta bo ugotovil bolezen, zapisal zdravila ali pa bo nasvetoval še pravočasni zakol. Nikdar pa ne smemo zdraviti kužnih bolezni brez živinozdravnika.

Pri vsaki bolezni moramo živali takoj pomagati, to velja zlasti še pri nezgodah. Čim dalj časa pustimo žival bolehati, tem težje jo ozdravimo. Pri večini nezgod, kakor tudi bolezni, je hitra in pravilna prva pomoč največjega pomena. Od nje je dostikrat odvisno, ali bo žival ozdravela ali poginila. Zato mora biti previden gospodar vedno pripravljen na razne nesreče pri živini. S pravilno urejeno domačo lekarno, ki vsebuje najpotrebnejša rastlinska in druga zdravila ter orodje za prvo pomoč, si bo živinorejec lahko sam pomagal, dobro pa bo služila tudi vsakemu živinodravniku.

Rastlinska in druga zdravila

Po naših gozdovih in travnikih raste mnogo zdravih rastlin, ki jih pameten gospodar nabira, suši in hrani za različne bolezni in nezgode. Rastline vsebujejo različne zdravilne snovi, ki pomagajo zoper prehlad, kašelj, napenjanje, razna zastruplenja, zapiranje vode, govna in vetrov, gliste, za zvišanje in zboljšanje mleka, zoper gnojenje ran, za razkužbo, slabo pojatev, za pomoč pri porodnih popadkih itd.

Zbiranje teh zdravilnih rož ne stane skoraj nič truda, a gospodarju, ki zna z njimi prav postopati, mnogo zaleže. Tudi precej denarja si z njimi prihrani, ker mu jih ni treba kupovati. Seveda imamo tudi več strupenih rož, ki se rabijo v živinozdravništvu, vendar teh ne bomo navajali, ker nam lahko več škodijo kot koristijo.

Kadar nabiramo zdravilne rože, moramo vedeti, kdaj vsebujejo te največ zdravilnih snovi. V glavnem nabiramo zdravilne zeli ob času cvetenja, liste spomladi, skorjo in korenine v jeseni, plodove kador so zreli itd. Vendar pa imamo tu in tam razlike, zato bomo pri vsaki roži posebej navedli čas nabiranja.

Nabiramo vedno ob lepem in suhem vremenu, najbolje dopoldne, ko se posuši rosa. Nabrane rastline, ki naj bodo najlepše, stresemo na papir, desko ali žaklievino in jih posušimo na zračnem in suhem prostoru. Sonce in prehuda vročina škodi! Posebno pazljivo sušimo rastline, ki vsebujejo razna eterična olja, ker ta hitro shlape.

Rastline nato povežemo v šopke, jih zrežemo ali zdrobimo in shranimo v primerno vrečico. Nikdar pa ne smemo pozabiti označiti ime rastline na vrečici, kajti človek sčasoma vse pozabi. Če le mogoče napišemo na vrečico tudi latinsko ime dotične rastline, ker zdravnik pač ne more poznati vseh lokalnih slovenskih imen. Da nam bo to lažje mogoče, bo pri rastlinah, ki jih bomo omenili, poleg najvažnejših slovenskih imen tudi latinski. Rastline hranimo na suhem prostoru, da se ne skvarijo in splesne. V vrečicah pa jih imamo zato, da se ne lovi po njih prah. V živinorejčevo domačo lekarno, ki naj bo nameščena v kakem predalu ali v omarici, spada poleg rož še nekaj najpotrebnejših drugih zdravil in orodja. Vse pa mora biti v najlepšem redu!

IZ NOVEGA MESTA

Ljudska posojilnica, z. z n. j. v Novem mestu sprejema vloge »a vista« proti obrestim 1%; 2% nudi za navadne vloge, razpoložljive vsak mesec 10—30; vezane na tri mesece po 2 in pol odstotka, vezane na 6 mesecev po 3%, depotne naložbe pa brezplačno. Daje kratkoročna posojila in posojila na tekoči račun. Vrši posredovalne posle. Varčujte, dokler imate dohodke!

Časopisje inozemskega delavstva na Nemškem.

Več milijonov inozemskih delavcev je ta čas zaposlenih v nemški industriji. V Nemčiji izhaja zanje 35 dnevnikov in drugih časopisov. Italijanski delavci imajo svoj list »Il Camerata«, flamski »De Vlaamsche Post«, valonski »L'Effort Wallon« nizozemski »Wan Hong«, francoski »Le Pont«, španski »Enlace«, slovaški »Slovenski tyzden«, hrvatski »Domovina Hrvatska«, bolgarski »Rodina«.

Skrb za bolgarsko družino.

Po novem zakonu bodo v Bolgariji poročeni oproščeni obvezne delovne službe. Matere s številnimi otroci bodo uživale ugodnost znižanja vozninе na železnicah, na ladjah in na vseh javnih prevoznih sredstvih, otroci takih družin pa ugodnosti pri šolanju in izbiri poklica. Prav tako bodo družine s številnimi otroci lahko dobile brezobrestno državno posojilo, vračljivo šele tedaj, ko bodo otroci dorasli.

Dobro sosedstvo je pogoj za pravilno in uspešno delo

PRAVNI NASVETI

Vknjižba po sklenjeni pogodbi. J. E. Kupili ste hišo z gospodarskimi poslopji in nekaj zemlje. Pred podpisom kupne pogodbe ste se vpričo notarja in prodajalca prepričali v zemljiški knjigi, da je brez bremen. Čez en teden vam je po notar sporočil, da se je še pred prepisom posestva na vaše ime na tem posestvu vknjižil neki upnik prejšnjega lastnika za 3000 lir. Vprašate, če ste primorani ta dolg priznati, ker pri podpisu pogodbe ga prodajalec sploh ni omenil. — Za ta vknjiženi dolg jamči posestvo, ki je s tem dolgom obremenjeno. Ne jamčite torej za ta dolg osebno, ampak le s posestvom. Če bi ga ne hoteli plačati, sme upnik predlagati tudi dražbo posestva. — Seveda, ker ste kupili posestvo bremen prosto, imate pravico, da zahtevate do prodajalca, da poskrbi za izbris te vknjižbe, ki se je izvršila, dokler je bil še prodajalec zemljeknjižni lastnik posestva. Prodajalec vam jamči za vso škodo, ki jo trpite zaradi te vknjižbe. Če prodajalcu še niste izplačali vse kupnine, lahko zadržite toliko, kolikor bi morali plačati naknadno vknjiženem upniku, da dovoli izbris vknjižbe. Ni bilo torej dovolj previdno, če ste se domenili, da plačate kupnino ob podpisu pogodbe, ampak bi bilo bolje, če bi se pogodili, da plačate kupnino ob izvršenem prepisu, začasno pa bi jo založili v roke notarju za prodajalca.

Solastnina posestva. G. Š. U. Sin je po umrli materi podedoval polovico posestva in je tako postal solastnik posestva z očetom. Oče ima na svoji polovici posestva vknjiženega dolga 19.000 lir. Vprašate, ali ima sin pravico brezplačnega stanovanja v hiši, ki je do polovice njegova in kaj bo z očetovim dolgom po njegovi smrti. — Dokler sta solastnika sporazumna, lahko poljubno ravnata s skupno imovino. Čim postaneta nesložna, ne sme noben izvršiti na skupni imovini nobene izpremembe, na katero oba ne pristaneta. Vsak solastnik je upravičen, da zahteva račun in razdelitev donosa. Če ima hiša dve stanovanji, lahko vsak solastnik uživa sam stanovanje ,ali pa ga da v najem. Če pa je samo eno stanovanje, naj solastnika določita krajevno primerno ceno in tisti solastnik, ki bo sam užival to stanovanje, mora pač polovico določene najemnine plačati drugemu solastniku, ki ne more uživati stanovanja. — Po smrti očeta bo zapuščinska razprava in bo dolg 19.000 lir odbit od zapuščine, a čista zapuščina razdeljena med dediče. Stvar dogovora med dediči bo, kdo bo v naravi prejel polovico posestva in s tem breme za izplačilo dolgov in dedičin.

Overovitev zasebnih listin. G. H. K. Vprašate, če je vedno potrebno, da sodišče overovi podpise na listinah za vknjižbo v zemljiški knjigi? — Na zasebnih listinah, ki naj služijo za vpise v zemljiško knjigo, mora biti podpis osebe, katere pravica naj bi se prenesla na drugo osebo, odnosno katere pravica naj bi se omejila, obremenila ali ukinila, overovljen ali od notarja ali pa od sodišča. Le v takih primerih, kjer gre za predmete manjše vrednosti, ne preko 380 lir, nadomesti sodno ali notarsko overovitev podpisa podpis dveh verodostojnih prič, ki se morajo podpisati s svojim celim imenom in tudi navesti svoj poklic, svoje bivališče, svojo starost in še izrecno napisati, da osebno poznajo osebo, katere podpis overovijo. Vse to pa velja le, če gre za vknjižbo na področju tistega okrožnega sodišča, v katerem je bila tista zasebna listina napravljena.

Izgubljena kupna pogodba. E. G. N. Če ste izgubili pred leti napravljeno kupno pogodbo, potem pojdite na sodišče v zemljiško knjigo ter boste v zbirki listin našli prepis svoje pogodbe. Od tega prepisa napravite prepis, ki ga bo sodišče overilo in vam bo služil kot izvirnik pogodbe.

Zaročno darilo. B. G. Svoji zaročenki ste prispevali k nakupu šivalnega stroja. Zaroka se je razdrla in vprašate, če morete darilo nazaj zahtevati. — Ako niste vi krivi, da se zakon ni sklenil, morete zahtevati vrnitev darila. Torej lahko zahtevate le tisti denar nazaj, ki ste ga prispevali, ne morete pa zahtevati izročitev šivalnega stroja. Šivalni stroj je kupila zaročenka in je ter ostane njena last. Kar ste ji pa dali denarja, vam bo morala vrniti.

»Domoljub« stane 24 lir za celo leto, za inozemstvo 30 lir. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: št. 40-04.
Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič.